

18+

Артемий Ладознь

**POLUS COELI, АБО
ЯЛГОБРА РУТЕНІКА**

український оригінал

Артемий Ладознь
Polus Coeli, або Ялгобра
Рутеніка. Украинский оригинал

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=57283428

ISBN 9785005125583

Аннотация

Генезис зла, в частности клубного (обобщенного) расизма, отслеживается к крайне-самостной роли худших (мнимоизбранных), что неизменно ополчаются на истинно лучшее и подлинно самобытное, не без оснований видя в последнем опасность для себя. Каждый может и должен образоваться во... вселенную, – что относится и к чудному городку, и к Земле. Гурман найдет в этом SIPP-трактате переплетение философии, новой математики и поэзии. Автор смеет надеяться, что книга эта посетит мир, и прежде всего – в умах.

Содержание

Римуючи передмовою бекграундовою	9
Упереджаючи епізод перший: «Йой, не-не...»	14
Епізоди другий та третій: Теоруючи правом на зраду, Театруючи опціоном на самооману	25
Епізод четвертий: Емануючи безцарність у головах як початок безкарності	33
Кінець ознакомительного фрагмента.	34

Polus Coeli, або Ялгобра Рутеніка Український оригінал

Артемий Ладознь

© Артемий Ладознь, 2020

ISBN 978-5-0051-2558-3

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

Polus Coeli, або Ялгобра Рутеніка

Зобралось було елітство

Злегка впитись, ще й злягтись—

Вишст зепсуто файним містом:

Ся вбрусило на Всесвіть!..

Вірте чи ні, а все почалось саме так: містечко постало Все-світом, нехтуючи статуси столиць та розмаями континентів! Звісно, тим і скінчилось. Коли то взагалі сумісне з кінцем чогось... Гори понизились, доли піднялись: еліта пильних світу сього з «живих підручників» перетворилась на матеріал та ввідні дані, сировину й деревину, hyle & xylos, та мають шанс ожити через преображення, путь до себе, цілення до цілості...

Сакраментальна заповідь амбітному письменникові – писати лише у разі неспроможності «не коїти того з собою» (та читачем, що з ним кортить неодмінно поділитись чимсь невблаганно страшним, утім розрадою просякнутим) – доведеться переінакшити, адресуючи парафраз читачеві: як спроможетесь, не читайте цієї книги! Надто – її остатньої частини. То чим навіяно отой острах? Іронічно, задля осягнення того, доведеться... таки прочитати. Здаватиметься подекуди, що занурення дедалі важче, та й винагорода рясна не забариться! Тоді зобачить допитливий спостерігач, як фактажна лінія Меридіану Чарна града викриває наявність цілого простору понад *Polis Celaniensis*; самий же він із цятки сягає полюса, височіні світлої, всесвіту Рутеніки та її метафізичної *Ялгобри*. Фест же тезоіменний явить убрус свята справжнього, невідчужуваного, котре всередині кожного (званого), коли є ціле усередині всіх (обраних). Самозвані ж та самообрані матимуть нагоду для чи не остатньої рефлексії, безкровно-чорнильної покути, зцільнення замість «інтегральної» марноти, внутрішньо-зяючої чорноти...

Та ж ми не звірі, і воліємо скоротити спудейові труд, виокремивши основне-хоснівне: потрібною, конче потрібною є... бій-пря. Війна сутнісна, метафізична, сокровенна – як вихід з бійні громадянської. Джігад глибинний задля уникнення криваво-поверхневого, борня горня замість ницого нищення, *détente* як альтернатива атентатові. Так або ніяк; всі – або ніхто. Бо світом та віком сим правлять не карма (де-

тектуєте у наступній грі, як згадаєте себе у минулій), не каузальність (спільноти інтерактивно-складніші за квантову динаміку), навіть не закони ньютоніві, а взаємність – неблаганна та наймилостивіша. Аби виграти битву, потрібно не нарощувати ресурсну мобілізацію (то призведе до ескалаторної симетрії) а, навпаки, скорочувати, – переходом до іншої модальності. Дарувати буття, аби мати буття. Визнавати свободу, бо самим забракне: *навколішкування клякне дцабаня!*

Між світлом буття та пільмою небуття пролягає *сіра зона* іррелевантної невизначеності, область умовно-престижної нікчемності. Яскравість її строката ледь-кедь межує з глибиною. Індивідуальність її не має спільної частини з особистістю та її спромогами, а відтак не вирізняється природою від натовпості. Як не ворогують її природна літеплота з кон'юнктурною пасіонарністю, ледве-що знайомою з візіонарністю. Тих, що обрали нікчемність, марно зголошувати до достоїнства: гідність вони вбачають у належності до елітно-уніформного, модньо-інклюзивного та ворожого до всього, що йме Основу.

Ця земля, з її політичними меридіанами та цивілізаційними паралелями, має своїх героїв. Та їх або забули, або не знають; їх або зраджено, або ж не народжено. Хто ж вони?

А чи не «вондурував» вельмишановний читач, з чого то філософи в нас не вельми у чести? Маю до того гіпотезу: бо зашановано в нас... сучліт. Саме так. Адже є, ска-

жімо, неоліт, а є – СучЛіт. Зі своїми мамонтами та динозаврами, людиноподібними мавпами та хамелеонами, плазунами й одноклітинними, своєю компактною та по-ніцшеанську циклічною хронологією з одвічним повторенням коханих чорних міфів. Гаразд, вмовили: мітів, мютів, митів чи як там ще заманеться черговій комісії адаптувати грецьке слово *mythos*, хай їм грець! Ніколи ні Сковорода (хоч би його «сродна праця» передувала смітовій «невидимій руці»), ані Лариса Косач (попри потуги догодити «свідомій» матері) не посядуть чільного місця вперед сліпих «провідників» (та не кобзарів), аж допоки «інтегральний» націоналізм є останній бастион «широї» ідентифікації, приватно-правдивого гешталту, еталоном для наслідування, апофатичним мірилом-правилом зради. Чого чи кого? Всіх – усіма. Адже побоювання здоймається не актами підступного інакомислення, а ще хоробрішою та хоробливішою схильністю до мислення як такого. Що воно не буває некритичним, тож і епітет «творче» тут виступатиме не апологією, а радше обтяженням, додатковим «левериджем» сумління. Судом у собі. По кім цілінганя, Цильу? Творчий єс – циж не смієш не мислити. Зрадив справжні питання та зрікся зусиль – відтак не можеш волати за «суцільну зраду». Наплював на думку та сумління як гранд-цінноти, відповідно стули пельку щодо цінностей, а заразом припини соромітницьке-безпековий екГіБіціонізм під личиною патріотизації й боротьби з ГеБнею.

Навряд чи можна сучліт охрестити хрестом. Радше то карма. Приреченість філологів до відчуття покликання писати, журналістів – до заперечення необхідності знати будь-що за презумпції всезнання та всеправоти. Амбіції, нагнічені самою лиш фаховою належністю. Десь подібно до того, як релігійна чи регіональна ідентичності подекуди спонукають людей бути радикалами поверхневими, бунтівниками позасенсовними та хамами «інтелігентстуйонцями» саме через інерцію, момент сили (а радше – знепотентовність до більшого) та успадкування концепції чи перцепції гідності як глузування з совісті й гідності інших, як унеможливлення Іншого-Гідного, як ототожнення інакшости з екзистенційною загрозою. Коли «від духовності нудить», і саме чистота розуму, а не нерозбірливість у стосунках, осміюється як чорнота. Коли біснування є сума існування.

Та побутує рід «мучеництва розуму», котрий вже точно не є ані хрестом, ані кармою. Швидше – самодіагностуванням. Коли заклик плеснути склянку ворогові в обличчя, аби дочекатись реакції та довести тавтологічну ворожість, має ознаки ескалаторного самоствердження. Антецедент стає консеквентом, інваріантно-тотожно вдаючи ката жертвою.

Римуючи передмовою бекграундовою

Перемикаючи клавіатуру межі «мовою найавтохтоннішою» й «лайкою окупантською» та помічаючи забагато непроханих паралелей, організатори (хости, або гости) *volens-nolens* помічали присутність у меню текстового редактора (наразі не ліцензованого та й давно вже не апгреadowаного) ще однієї з мов достатньо давніх, аби ігнорувати можливість використати таку заради кодифікації гостей. Отже, окрім імення власного (мабуть дещо піднесеного та стилізованого з метою сигналізувати безупинного поступу вперед), кожен з наратовних отримає й *нові імення* – звісно, винятково задля «меддльування» у підступні пляни агресора. (Пильний читач помітить, що ми дозволятимемо собі так само вільно перемикати між стандартами та «диялектами» мови, давнішої за пракріті й настільки ж далекої від стандартизації, що втім не заважатиме суворим та безапеляційним виракам численних комісій та інститутів нацпам'яті).

Коли ж бува комусь видаватиметься, що найменування нашого оповідання (див. Лексикон прикінцевий) відсилає до кодкових імень Пауля Целана чи то пак Паула Коелья-урфатера-допотеріанського-магікорєаліз/у/МА-клубного (перепрошуємо за франкову демотику купюрових

взірців), то повсякчасність зазвичай відповідає на це непросте питання майстерніше за сучасність.

Отож, дійові особи:

Європеєнко (Гюбро-Жебрий), же також фігуруватиме як Рофе Леха («зціли-ся/ідол-для-себе/нарцис»); славетний тим, як спочатку надузив агресора, «зворушивши» на декілька премій за відданість традиціям мовленнево-мисленневого окупування та згодом, облишивши родину напризволяще, втік з окупованих земель задля поробляти євроремонт у колісці усіх прадавніх наративів.

Бойчишен (Вуйків), відомий відтепер як Бейт Сміхот-ве-Хохмот (або Самех ди Змарей): здобувши, як більшість несвідомих діячів, перший фах з окупантських літератури та мови (та згодом заперечуючи будь-який стосунок до такої не лишень себе, а й постатей на «г'шталът фон Тшехофф унд цу Тольстой»), свою роль вбачає у тим, аби розважати натовп редагуванням не вельми писемних письменників – конвертів з окупованого бекграунду – й удавати первісно-цнотливу необізнаність щодо існування інших стандартів мовлення окрім дияспорсько-придихального, водночас розуміючи ідею полікультуральності у сенсі перехідної північнозахідноєвропейськості (себто, полону колонізмів як суми рідномов'я, а чи, на край, /йю/кунд-еровості із елементами замовчування реакції на таку та її різновиди з боку вочевидь акцидентальних нобелєвських призерів як-от Юсеф «Бро» Бродсь-

кий, котрий недогляд ще доведеться покомпенсувати ретельнішим відбором гостей).

Шерна-Серпанкова (відтепер Кере-лоКтов): зайнята, ята, займана та обіймана-проята експериментами у ототожненні чуттєвості та рідноавтентичності, а втім ставиться до власних експериментів йокундне (зокрема – до практичних).

Непріміренцев (Мор Ейфо-Енпо) поклав життя на те, аби «мовою окупації» дорівняти будь-яку присутність у культурному просторі альтернативно-ліберального (щодо домінантного) дискурсу до загрози демократії (звісно, у версії того ж таки «все терплячого» мейнстрим-нарративу *as befitting Intransigentsia*).

Undrucklich-Entdrueckig (не отримав кодової назви, адже Дерх чи Драш пасують «му не краще за свої *ейн*-заперечення, навіть коли самий вбачає себе *Urdruck*): підсумок свого доробку, філософії та просвітницької місії висловив у заклику до всіх щирих патріотів продовжити «славетну легацію» емігрування у перших лавах, наводнення Заходу своєю присутністю та натхненного повчання звідти всіх «лохів», що мали необачність залишитись.

Тра Прадаса (буде знаний як Таур Пардес: на одміну від книгарів ніцнетямущих, хоч плутає бринзов-будзем попри заявлене рідноріччя, бодай замислюється над речами тонкими та малохимерними, що з них кепкувати кепське; не раче-бо мирночолій чолов'яга подібної ржини, на відміну від феркертів смислу та первертнів (*sic!*) розуму, курфюрстів

штучності й еорлів стебу, кмітливих тіунів Кліки та гонорових закупів клюбних чеснот).

Присутня також діва *Кліть* (Ткель улаПарес), що, за версією *Езруха* (Езра ди Кльуш-крайот), періодично розквітає та звітує за причини в повіршованих модусах, котрі можна зчитати по-сороміцькому, а можливо – цілком без еківоків. Те саме, як видається, стосуватиметься й її пойменування.

Зрештою, вимальовується також участь декого або декількох агоністів, що вони, наче постать о трьох головах, а чи гай, що не розпорошується на окремішні деревця, губляться поміж споріднених імен: *Ляк* Вададей-Докумара (Дакик дійШіва), *Лабко* Дряг-Дранг (аль-муМудресе) та Драй *Лубок* (Бе'ел Лейб). Навіть припускаючи теоретичну неспорідненість бодай двох із перелічених, їхнє унікальне та індивідуальне існування дещо суперечить правилам диференціації ринкової, або сприйманої, вартості на фазі «червоно-океанічного» перенасичення ринку сурогатами, окрім хіба же випадків «жорсткого бандлінгу», а чи то ледь прихованого емулювання брендів. Так чи так, ми надали їм кодових імен, що стануть у пригоді на період пошуку гідних сегментів та ніш. Себто – і то стосується решти – на шляху кропіткого та тривалого шукання справжніх питань, що не передбачають (терплять, дарують) буцімто-відповідей.

Дещо непрямо, по-через характери півхарактерників, присутній там само є *Шатан* (ака Негустан). А у версіях редування поезій до римовки «мовою не окупантською» – й

Ратлер (*Reichlos*, або Кеб Хаблот).

Головними героями, цілком артикульовано та дещо підспудно, виступатимуть **Целанів дух** (не обов'язково персональний) та **сучлітів подув**. Останній, зокрема, репрезентовано Елітістю, чи Елітощами.

Сутності підлягатимуть викриттю...

Спершу відмовімося од використання кліше на кшталт «прочиняти» та «виснувати» – сього джентльменського набору гуманітарія, що покликаний слугувати ознакою належності та знаком якості у клубі необов'язкових гуманітаріїв – геніїв недомислення та недобудови, що шукають наслідувати Леонардо бодай у цім театрі тіней, подіб, симптомів.

Додатковою ж конвенцією, такою собі лемою та гіпотезою, що потребуватиме доведення та може виявитись однією з центральних теорем дискурсу, буде наступна. Схожість найбільш придатних чи менш доречних термінів з «окупантськими» (надалі се та інше вживатиметься *без* лапок) еквівалентами не тотожно окупації чи колаборації, не вимагає міграції чи концептуального вигнання-пересуви-фільтрації, і може саме по собі виявитись жаданою руїною небезпечної ілюзії, що явить життя для справжніх альтернатив та їхнього різноманіття або взаємодії як запоруки їх самопідсиленого буття.

Упереджаючи епізод перший: «Йой, не-не...»

Зліт розпочався інтерв'юванням Бойківва (аж ніяк не Бойкова! тож випадок Львова заметімо під килимок) з новою надією на порозуміння Сходу з Заходом (варіант на «-ід-» лунає однаково небезсумнівно), а саме із кобзарем Європейським. Чому ж – «кобзарем»? Якщо вірити доповідачеві, навіть прочитавши кубокілометр сучліту мовою неокупантською, однаково не спромігся не те що забалакати нев – навіть почати розуміти її. Аж доки не грянули події не такі віддалені, коли гідність забила ключем та струмом настільки потужним, що окупантські бригади ремонтників мали клопіт, накладаючи муфти на горло пісні та заплати на шляхопроводу свідомості.

Втім, скидається, й тоді не збагнув новопробуджений, як жеж ото мовиться та балякається. Просто ані слова! І то – попри жертви у вигляді полишеної сім'ї (що відмовлялись вважати лінгву-франка чужинською, невимовну ж франкову – умовно-рідною). Попри наявність вищої гуманітарної освіти, чи ж принаймні диплому філолога, котрий мав би був якось змусити та змотивувати до опанування критичного кола дисциплін. Бодай як учитись західносусідня-умовно-союзна у разі потреби погнути спину у кав'ярнях на мийці

посуду, а чи західновіддалені-умовнонейтральні – задля єврочайових у демократичних дупомийнях. Стурбований читач вже міг би просякти підозрою щодо ментального стану окремих переселенців, що більший шмат співбесіди приділяють бідканню за свою теорію граничної неспроможності в обраній галузі (що насправду мало би спонукати до пошуку альтернатив). Та ж до чого тут геополітика чи плач ярославен від маєстрів ліричного жанру? – чудуватиме суворий арбітр, втім не маючи цілковитої рації. Бо людина спромоглася до найбільшого: творчо роздути із власного драматичного кейсу трагедію вселенського масштабу у геть інакшому розтині.

Як же Вам, друже Целан, спромоглася опанувати вільно й окупантські разом з автохтонними, не скаржачись на засилля зсередини черепної скроні чи черевної зони? А втім, кризи ідентичності не уникли й такі. Та й хто не зрікався рідно-особистого задля престижнішого клубного? Хіба той-таки Франко не микався межі слов'янофільством та німецькістю, безвідносно від того, чи обернеться тутешня звичка зватись іменами «руські люде», «руські жєнщини» концтаборним (зокрема згодом – медійним) стимулюванням на користь недо- та навіть антируськості як такого собі пререквізиту приватної деокупації, знерабіння, ent-Sowjetisierung?

Стривайте! На суді з прогресивними максималістами як присяжними обвинувачувані чи підозрювані з обох боків можуть заперечити: ніхто-бо «го не неволив, не силував,

не спонукав до вивчення жодної з неавтохтонних даній місцині мов. Трішечки міркувань престижу, дещиця нетворкінга з оточенням, що чавить морально – оце й маєте:

Катували, мордували кляті окупанти:
Ріст кар'єрний обіцяли диялектиканти!
Гой-гой, катували,
Гей-гей, мордували,
Гай-гай, підкупали...
Каяття хто ма?
Геть інакше – принципові братчики з гаєчку:
Страчували-гвалтували вчительок статечних
Гей-гу, гвалтували
Гай, так заповідали
Гой, ще й пісень співали
Каяття-бо зась...

Ця колومийка в якусь мить навіть зазнала візуалізації. Хоч як дивно – у вигляді акторів шатанівського Унтернету, а саме Лісеїча з улесливо-люб'язного «Центру» та Вольфа з далекої та неблаганно, несамовито рідної й неподільно автентичної периферії. *Крайньої країни, краю крайнот.* Чи не має ця дихотомія тону самопояснення та самовідтворення? А феномен кобзаревих щоденників, приватних розмов із собов, писаних зненацька лінгвою окупації, як власне й невоління полишити лігво окупанта («а я – тут загину...») – чи легко пояснити поза відступом від зромантизо-

ваного анекдоту, зречення поапокрифованого наративу, зради профанного погляду на речі глибинні? І як же легко заступити тендітну лінію мудрості, помінявши місцями чорне та біле: таврувати людей свобідних та самобутніх як пристосуванців та рабів, екзальтованих ж обивателів та безвідповідальних мрійників, добровільних креоле-служок покласти за еталон жертвовності – і то винятково через тавтологічну нетотожність двох, чи несхильність пасіонаріїв, осліплених власною тупістю (або ж пасткову зачарованість їхньої пастви їхньою ж тупою непримиримістю), до емпатії.

Але ж чи належить уся ця багнюка важеликів та прирастенюк – усього цього міщанського неподобства марноти й марнославства, що його зневажали одвічні вигнанці та «безрідні негідники» штибу Германа Гессе й Пауля Целана, та котрий обожноє нова бюргерська інтелігенція – чи ладна примірятись до перших, ще й *завідомо* засуджуючи за апріорну невідповідність, делінквентність за визначенням, defecting за природою, зраду духом?..

Отож наш ясновельможний волав хвилин зо тридцять-сорок (ба навіть п'ятдесят) про нескінченну глибину нерозуміння, результиуючих непорозумінь, смислохімер, або семантичних збоїв у гугленні смислів в міру бігання сенсу, та поневірянь. З недопросвітленого прозеліта насміхались, роблячи вигнанця та ізгоя з біженця-від-себе (себто, всього, що в ньому визросло за першу та кращу половину життя), дияспорника у вічному екзилі, елліна серед варварів (дех-

то може слушно уподобати «барбарів») у розсіянні власних векторів та вимірів репрезентації постмодернового мультиверсу складності та мінливості. Чого саме? Може, себе; а може – світу, ревних ідолів чеснот та вибагливих символів віри од жаданого Ключу. Тоді (як от і ниньки!) він ще не намислив, куди й навіщо тіка... Та головне – набір зручних слів, запозичених з модних дискурсів: такі не годні схибити, еге ж? Хоч тобі дорога дальня, а хоч – казенний дім. «Би лиш не так, лиш – не з отими!»

Модератор Вуйків-Бойчишен (що в російськомовній школі, здається, починав Бойчишиним, а втім оті відомості легко можуть виявитись провокацією чи правдою ницою й нижчого щаблю) терпляче дослуховував деталі того, як він «навіть не розуміє, аж наскільки» доповідач «не розумів та й досі не розуміє». Коли ж на жарт було звести або залегко (а тому наче й не зовсім шляхетно), або ж заважко емоційно (і відтак морально ризиковано), було чути, як кремезніла його й без того штучнувата, спуд/л/отавська вимова, час від часу акцентуючи різницю між твердим та м'яким «ч» у південно-західній місцині, що їй – на відміну від центральних чи вкрай-західних (конвертованих Корінізацією та романтикою реконструювання до перших) то не вельми є властиве чи притаманно-імманентне.

Отак він учиняв у відповідь на самопрочин від екс-східняка щодо того, наскільки ж той-бо є східняк, а візаві нато-мість – западенець. Мабуть, із боку то нагадувало, як «тролі

та хом'ячки» свідомісного руху часів не таких віддалених, реагуючи на ворожу тональність навіть вишукано галичанського доробку, радо накидалась із блефуватими остракізмами, інсинуючи те, наскільки ж дописувач є, мовляв, чужий та довірливий до «он-лайн перекладацького». Іншим варіантом бували зіткнення на ширших майданчиках форумів провідних видань, де подібні іннуендос висловлювались на адресу позаклубників та їхньої нескінченно нерідної мови (так наче ті вдавали з себе земляків), причому з боку тролів, що підозріло підкреслено нагадували про свою нативність, часто-густо перенасичуючи мову ідіомами чи контекстно-телевізійним сленгом, зловживаючи блефом шіболефу. Та коли рідні усталені вирази клацають по вухах, видаючись екзотичнішими за окупантську альтернативу, – чи може направду йтися за рідноспадковість?

Аж діючи так, здавалося, все робиться, аби спростувати власне відстоювану тезу; зокрема нуль-гіпотезу про начебто натуральність received-акценту (модераторського, тролячого), котрим репрезентує не стільки витік-зв'язність, скільки периферію-еклектику. А радше – анекдоти про «ідеал», ей-дос-апокрифи, автентіку, з котрою давно всі втратили зв'язок і тому довільно кожному самозванцеві є судити про все те, для чого живого мірила не успадковано.

І відтак кожен інтелігентський акцент – чи то полонізований, чи то силувано, чинено-канадіянізований, а частіше – природньо зрусифікований, та однаково *інтранзигентсь-*

кий – мав право та рацію. Право – на буття та самотбутність, та не на претензію автентичної спадщини від колиски; рацію – у самоствердженні, але ж не у нав’язуванні свого хибкого іншим, не менш системним та органічним дизайнам. Не може бути інакше на землі, де розмаїття споконвіку було іманентним та подавлялося хіба що доцентристами-корінізаторами на пару з їхніми умовними супротивниками – марномрійниками від інтегрального (звісно, *не* цілісного й аж ніяк не конструктивного) доцентрово-націоналізму, цього рудименту ветхої расової теорії як вінця європейського гуманітаризму кінця позаминулого – початку минулого століть. Ци Сірка нема, фіст ся зостав? Та най буде, але што-сте пишали ся?

В останні з відведених регляментом кількахвиль доповідач, продовжуючи попандопулову манеру висловлювати невимовну закоханість на співрозмовникові, вдався був до інакшої стратегії лякання глядацької незайманості дикунськими альтернативами там, де такі начебто нечувані або ж немислимі є. Аж раптом, паруючи запитання про деталі алюзій твору теперішнього (то – до янгольського віщування звички до смерті як оптимістично-трагедійного новонабутого сенсу, а то – до спорідненості між метафорою кобелячого skull h/a/unting та кантіанством з неодмінною констатацією первородства антиокупантської спадщини навіть у цій царині), він багатообітно прошепотів, що написане – ніщо супроти наразі не висловленого. (Підкажімо авторові те,

що має ще розкритись *Трикнижжям*: зв'язка gbr/qbl межує з сірозонням hbl, притім маючи несвободу найнейтральнішим спільним.)

– Я таке маю сказати Європі, таке сказати, таке!.. – здавалося, ще трохи, – і Європеєнко озвучить непоправну крамолу, тож ведучий почав видавати ознаки напруження. – Я таке скажу отій Європі, таке скажу... що вона... вона... не, не можна, бо тут жінки та діти... вона буде...

– ...глибоко збентежена? – модератор Вуйків поклав руку на лікоть натхненного оратора, водночас чавлячи ногою його черевика попід столом та переходячи на тон, що не припускав заперечень чи суперечок, бо ситуація ставала дедалі загрозливішою по мірі того, як обличчя Європеєнка надувалось чи то від окремого пункту райдера (вжитого фальстартом або авансом попереду перемоги), а чи від самонагніченої напруги, додатково підкресленої експресією европретцелів, що їх виплітали його руки, в'ючись наче горох чи виноградна лоза, а то на кшталт опари для хлібобулочних виробів, засирих для тендітних шлунків.

– Так!.. – не без полегшення видихнув доповідач, самий-бо ще не додумав був, як виходити із становища із задраною планкою посулів та погроз невидимій тіні чи то ворогів, а чи незграбних союзників, видмухуючи пункт рейдера та опадаючи, наче тісто. – От люблю я таке, коли одразу видно філолога! «Глибоко стурбована»: краще й не скажеш! Але того замало. – Модератор укотре напружився, наче го-

туючись або стрибати навзаєм, або ж ухилитись від лійпфрорінга в бік його та клубного репутаційного капіталу. – Вона буде не просто вщерть заклопотана; вона мені буде... писець як понепокоена!

Вуйків ще намагався врятувати ситуацію, розтопивши лід жартом про передкантіанство як більш вірогідну версію, що могла виникнути на цих теренах десь у п'ятому тисячолітті до нової ери. Та дотепа ледь брижила ефіром («етером»? най буде...), адже майже кожен у залі мав першого лектора та першу лекцію з гісторії, що повідала про мову неокупантську, ген давнішу за санскрит (а всі, хто піддає то сумніву, давно вже «погібоша» – серединну «г» ледь чути – «акі обра» на своїх кафедрах а чи катедрах). Але палацем вже витав дух целанівського пересмішника, що заповнював інтер'єр імперативів ув інваріантно-мак'явелівські чини. Перше: лишень *декотрі* суть *цілі*, решта ж приречені слугувати їм засобами – сучлітівська еліта радо мирилася з подібним станом у суспільстві, доки то переносилося й на їхній статус чи «порівняльні права власності» на тлі жаданої «відносної депривації», відповідальної за революції «з жиру» та флешмоби від марнотиняння. Друге: вчиняти так, аби *ніхто* не зміг відтворити (звісно, йшлося радше про ніцшеанський ідеал статусу за відсутності творчих надпотенцій) – або ж навпаки, щоб *усі* були *приречені* на повтор (і тут знову за *владу* річ – владу над умами, цінностями й оцінками, друзями та коханими, владу, що втілювалася у порівняльних кількостях та пропор-

ціях попри біля-нульову історичну питому вагу: «Мене, мене, текель у-парсин...»).

(Завіса ленієнтності)

Отже, вважаючи себе носієм даної мови як рідної, і на цій підставі залишаєте за собою право – ба більше, вбачаєте обов'язок! – наполегливо рекомендувати те саме всім, хто, на думку пана чи пані, має так само вважати те саме рідним? Та ж не ніяковіє пропонент зі своєї власної, дещо чудернацької, вимови? Синкретична, штучна, синтетична, малоприродна – чи може щось бути кращою рекомендацією? На кшталт проverbsіального ін'язівця, чия придихова експресія чи не покликана, бува, компенсувати брак відповідності жодному з відомих акцентів? А в мові *неокупантський* – чи не через брак стандартизованості та еталонів накопичуються подібні ексцеси? Адже що ж вважати за еталон: «просту мову», вочевидь посполитизоване креоле, що вирізняється різке з мовою грамот та літописів, що з Х століття майже не мінялась, тим мало контрастуючи з сучасними стандартами – порівняно з тою-таки англійською, що ця остання являє мало не прірву між собою та відповідником сторіччя Х.

Кандидатським вирішенням могло б стати добре, глибоке володіння мовою, що її вважаєш рідною – опанування, як і в усіх мовах, безупинне протягом життя, понад банального заучування (так само, як деінде). Втім, коли перфектне

володіння властиве винятково фахові (касті) – себто, чимсь іншим людині похизуватись зась, – то се навряд чи матиме педагогіко-політичний ефект. Надто ні – коли навіть фаховості бракує якості. Тоді подібне нав'язування, як така собі емансипація з рабства культурної окупації, саме по собі стає окупацією повновагою: невмотивованою, свавільною, гвалтівною.

Все вищевказане передовсім стосується непростого контексту, де самий гімн стає першоджерелом непорозуміння чи смислових недочувок. Чи знає, чи може знати бодай хтось із нинішніх, позастандартових носіїв, що ж конотує перший рядок, коли не знати, що цілком конгруентним та звичним він був саме носіям галицького, перетравленого польського мовного стандарту (що має перетин із старослов'янською, та менш – із давньоруською). «Не вмерли» – ЇЙ (себто, в неї), а не ІІ. Та, знову ж, коли причиною розділення та містифікації стає брак розуміння сакральних символів, чи не спалахуватиме конфлікт і надалі, не вщухаючи за природою? *Лиха самоспорідненість...*

Епізоди другий та третій: Теоруючи правом на зраду, Театруючи опціоном на самооману

Ще не встиг попередній іспитований відзвітувати щодо своїх сподівань на предмет квінтесенції неспроможності, маючи на увазі його теорему неможливості перекладу останнього трилера мовою окупанта (вочевидь, посилаючись до тавтологічності клубно-риторичного ареалу у межах власне Клубу та нетрансльовності нагнічено-солідарної шизофренії за межами отого), аж отсе вже почав вимальовуватись дияльог цивілізацій, колізія дискурсів, encounter наративів – тим загрозливіший, що перехід початково-феноменологічного його характеру в онтологійний є хіба же питанням часу. Себто, самодіягностування біполярних розладів (читай: невміння балансувати між полюсами та фокусами парадигматико-інституційних альтернатив навіть уможлядно) неможливо уникнути, та довідки про надану пільгу-індульгу на нерозуміння, небажання розуміти та заперечення мислення як виконроба сумління, – а саме, посвяти в підмайстри ложі – на Суді нелицемирному не зарахується навіть у пом'якшуючі медичні обставини...

На талан, наступна авторка мала ся за власного модера-

тора. Звісно, якщо не рахувати редактора перекладу з окупантської, адже подібну деокупацію навряд чи можна довірити людові випадковому. Надто – коли йдеться про тему делікатну та, якщо вірити солодкодарусиним авторкиням та їхнім схвальним критикиням (чи критикесам?), невідчужну від автохтонного дискурсу, патосу та етосу. Отже, йдеться за адюльтер. Ба солодше: про право на проміскуїтет-лайт, геть безневинний на ліберальному Заході (чия терплячість обмежується хіба що розглядом альтернатив собі) та чомусь менш ушанований консервативнішими юрисдикціями. Всіма отими тисячолітніми казусами світотвору, що вочевидь давно мали б позагинатись від власної косності, а коли ні – то нехай вислуховують лекції про найкращі практики. Та ж ні, мовляв, то не хамство; як не є хамством безцеремонно-сакраментальне «а чого ви не розмовляєте...» на подяку за перевід через дорогу. Звіть то елітарно-гречною інквізицією, як волієте: вибору-бо не ймете, окрім як доєднатись (зокрема до позашлюбності) – або знайти себе осміяним (ба гірше – позаклюбним). Та з тим живуть: пам'ятним-бо є й те, як полегко плескали по плечеві похитрі прагматики всіх, хто не приймав їхніх куцих припущень аж до Кризи – аби опинитись у тимчасовім негліже опісля.

Отже, перелюб у світі Східному, де повага до літери іноді так само переважає шану до слова (котрій на заваді стає й майстерність в тому та іншому). Адюльтер за *шарі'аа* (шар'ят). Справді, навіщо ж іще вештатись краями прадав-

німи (та архаїчними попри всі новітні «кориснятка»), як не задля: набухатись, спустошити в готелю шведсько-арабський стіл (далекій від халяль та кашрут), а відтак довершити перепхою із найконсервативнішою партнеркою – звісно ж, одданою жоною. (До речі, незвісно, чим подібне рандеву закінчилося б у решті умовно-цивілізованих країн у разі не менш приємного знайомства з чоловіком чи бодай дядькам-браттям романтичної особи. Або у що могла би перерости відсутність у шарі'аа – важачи на небезумовну несхвальність кур'аном – заборони на вживання алкоголю за сорока-п'ятиградусної спеки за наявності зброї на всі смаки.)

Здається, всіх рятує – та губить, тратить – нерозуміння. Нерозуміння рідної мови, релігії та культури, що слугує мостом між ними. Всі *завчають* своє, оригінальне, родове; завчають у гіршому та кращому разі. Призвичаюючись до звичаїв. Малокритично, патворчо-потворно сприймаючи нав'язане *з-понад*. Плутаючи сірою зоною між «адат (місцеві практики, нейтральні щодо приписів), «адаб (вища ухвала згідно релігійних канонів та поза ситуативних фетв) – та проміжним неідеальним. Звикаючи до біполярної діалектики та навчаючись не ставити зайвих запитань, не здоймати вирію там, де пекло не забариться випередити Страшний суд з його світлом просвітлення.

Зрештою, чи їхати дивитись святині, успадковані від паганських часів джагілії? Де важко сказати, чи схвальний (му-

бах) ханіф-критерій натикається на змішану етимологію, що не розрізняє між ідоло- та богоклонством, а остання буквица «та-марбута» у назві божества «ла/т /дедалі ризикованіше розмиває контур істини. Чи їхати оглядати автентичну архітектуру? Та чи мислима як така, являючи ф'южн візантійських куполів та Романеск-фасадів і арок, адат-орнаментів з переважанням геометричних паттернів та за відсутності будь-яких «адаб-вимог щодо інтер'єрів (отож під месджіди віддають новозанедбані кірхи й костели європські).

Чи важко зашпортатись та оступитись у «високому контексті», де одна й та сама *h-r-m* основа єднає «священне» та «заборонене», чоловічих поручителів та гарем? Де так само споріднені джігад та іджтіхад (ретельне вивчення питання та пошук відповідей для остаточного судження). Але перше, звісно ж, коротше та «зрозуміліше». Передусім – лицемірам та примітивним екстремістам. Що їх ніде не бракує, і над усе – на Заходопівночі, де ловитва відьом та лінчування були лишень декотрими проявами клубного гніву та несприймання чужого й малоконтрольованого. Де інквізиція бодай вдавала намір слідувати процедурам та змагальним процесам, із елементами важення голосів свідків – зрештою, десь як це практикується за шарі'а! А оскільки те й се недосконале, то обмеженість закону компенсується порівняно низькою частотою (або ж імовірністю) правозастосування крайнього, максималістичного, екстремістського. На відміну, знову ж, від того, що практикується західними нефор-

мальними інститутами та «м'якою» силою суспільних медіа. Просто вкажи перстом та гукни: «Не наш!» То буде не концтабір, не трудовий ГУЛаг, навіть не фільтраційний карантин (адже подвиги Гаїн-Геїр Рендом (надамо й їй чільного умовного!) підчас гуверівського маккартизму важко відтворити в усій красі, наче втілюючи спотворено-збочений категоричний імператив чи його заперечення). То буде страта-лайт, легкий злам кар'єри, інституційоване аутодафе. Бенг-бенг! Бінго! Ви на олівці Клубу, під прицілом наших «миро-/муро-/моро-творців». Глибинна держава (DeSta, GeSta..) розчавить вас! – чи не отак нинішні media vigilantes «селебрують» перемогу над менш лояльними колегами, як півстоліття тому – за Гаїн-Геїр Рендом, наче окрема стаття бюджету homeland security, контр-інсургентного підрозділу кишенькових вісл-/уїсл-бловєрів?

Та повернімось до адюльтеру як роду екстрим-спорту, подорожі, виклику. Чомусь авторка зосередилася саме на фізіологічній екзальтації, до душевних переживань підкрадаючись настільки обачливо, наче заздалегідь вибачалась перед клубною аудиторією, частина котрої може бути позбавлена самої здатності зазнавати чи відчувати щось подібне, а решта – просто давно забула оте відчуттєве. Тож звужено до зрозумілого: секс на межі смерті, еротична ерратовність межує з танатичними фантазмами. Криза віку, пошук себе, мінливо-плинна ідентичність – все розкривається поступово, являючи повнішу та точнішу мапу трагедії та мер-

зот установлевого запустіння. Коли людина пізнає, що бігти власне нікуди. Ніде ся подіти, коли біжиш від себе, зрікаєшся себе поза любовного самозречення – наче марний труд, без наснаги й будь-якої надії. Наче ідеал корпорації, де кожен є раб, гвинтик. Останні – бо не відає свого остаточного внеску. Перше – адже не має нетто-активів, аж доки не виплатить кредитів, бо інакше сяде до в'язниці (точнісінько як тисячоліття тому). Ба гірше: доки не доведе лояльність щодо Клубу, інакше просто не матиме нагоди си працювати, ринкувати-ярмаркувати, сім'ю творити-газдувати. Купувати-продавати – аж допоки не дасть поставити собі на чоло чи десницю печатку звіря-мамони. Що йому вклоняються замість Бога: некоректно ж бо є порушувати рівноправ'я добра та зла.

Тому наразі – адюльтер-як-оддушина? Хіба ти не хочеш не нести жодної відповідальності? Хіба трагедію Анни герр Тольстой вбачав у недосконалій, неподільній любові (що не залежить від ладу, режиму)? Чи не в обумовленості інституціями, необхідності нести відповідальність уздрівав він драму, та чи не за те обожнює його Клуб, же він-бо наче налякав (анахронічно-ретроспективно) на неможливість подібних жертв у світі штибу нинішньої Заходопівночі?

Але ж – о, жахіття! – авторка, здається, дійшла крамольного висновку про марноту міграції до кращих гаваней, де *tradeoffs*/розміни застаються, компроміси постають – нові. Отже, Анни сьогодення мають іще більше підстав стрибати

під потяги, керуючись своїми потягами, бо вимірів складності й полюсів порожнечі стає дедалі більше. І ніхто нікому не годен надати право на зраду, ніхто окрім себе – собі самим. Здається, вона наблизилася до подібного висновку: все замикається на собі та самосприйнятті. Та чи «так» вона зрозуміла свій власний умовивід, або ми – її?

Перш як зраджувати Бога, себе, смисли, мислення, сумління – чи певні ми, що біжимо до кохання, любління себе? Чи знаємо, як це – любити себе на правду, а чи можливо се за зради всього зрадженого? Чи, можливо, надалі пишатимемось нерозумінням наче родом «шляхетного» мовчання, віддаючи перевагу екзальтованим гаслам та емоційним нісенітницям як мірилу «творчості», вважаючи, що для нас, розумників, право на нерозуміння переважає обов'язок мислити – шукати щоразу заново?

Гадки нейму, що саме мала на увазі авторка. Мені на мить здалося, що дві книги, мною написані напередодні та обличені «під сукном» могли бути як виток, так і продовженням її щирих дошукувань. Зокрема – ця тема про здатність до дивування – первісну, первинну, дитячу... Міг сказати, що наше зіткнення не випадковість – не може бути, зважаючи на численні перетини. Чи дежавю? химери? Так чи так, вдався до нісенітниці, що схильна посилювати непорозуміння: розкрив був рота, аби вимовити щось розумне «щодо хараму та худуду», про фактичну малозастосовність зіна-кейсів у шаріатських юрисдикціях саме по-через марнодоказов-

ність на тлі надмірності покарань... Може, воно й на краще, що вона нічого не розчула через численні ангажементи до селфі-сесій. Може, й оманюю себе...

Епізод четвертий: Емануючи безцарність у головах як початок безкарності

Наступна сцена дещо нагадувала чи то високий суд історії над митцем, а чи не менш преложений комітет із спадщини та доробку винуватцевого. Та в кожному разі, зібрання безсмертних, уособлене тріумвіратом Інтранзигента-Райхлоса-Трилоба та кількома гостями – легатами Клубу, було покликано винести вирок тому, хто був або вимушеним біженцем, або ренегатом одразу двох конкуруючих ідентичностей, або жертвою злиття-збігу обох ролей.

Першими взяли слово гості, обмежившись зачитуванням чи рясним цитуванням без умовиводів (гарзд: «виснувань»), так наче почувши важкий дух суперечки, що ось-ось мав накинутись на них у вигляді мішанини осуду та захоплення. Захоплення цінностями Клубу та осуду за їх наслідки, що зрештою зробили з носія кількох дискурсів удавано-змушеного зрадника одного з них (відтоді – панівного) у сенсі незречення інших, а отже – жертвою, що нібито має завдячувати собі своїми ж поневіряннями.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.